

Előfizetési árak:
 Égőz évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy óra . . . — „ 85 „
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSSETT, Király-utca 4. sz.
 Az arany hajó szállodával szemben.
 Tovább az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó fölszólások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
PÉCSSETT, Mária-utca 1-96 szám
 I. EMELET
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
 Kéziratok vissza nem adatnak
 Hirdetéseket a kiadóhivatalban vétetnek is

Pártszervezés.

Pécs, 1895. május 14.

Azokon a képviselőválasztásokon, melyeknek feladata volt az új minisztereket és államtitkárokat mandátumhoz juttatni, a függetlenségi és 48-as párt gyászos szerepet játszott. A párt tagjainak egy része nyíltan beállt kormánypárti kortesnek s azzal az álokoskodással, hogy a szabadelvű egykázpolitika révén kötelességünk szavazatunkat a kormánypárt jelöltjére adni, a saját pártunk jelöltjeit buktatta meg.

Ily manővernek lett áldozata György Elek, a polgári házassági törvény tervezetének első elkészítője s a függetlenségi elvek tántoríthatlan bajnoka, kit a miniszter jelölt ellenében a mi pártunk hívei buktattak meg, elhíresztelvén róla azt a képtelen és ostoba vádat, hogy György beállt ultramontán-klerikálisnak.

Az efféle jelenségek méltán gondolkozóba ejthették a párt országgyűlési tagjait, kik igen helyesen a baj kuforrását pártunk szervezetlenségében, a vidéki párthívek magárahagyatottságában keresték. Választások alkalmával gombamódra teremnek a függetlenségi elveket valló jelöltek, a vezérszerepre hivatott pártemberek mind a saját kerületeikben vannak elfoglalva s nem érnek rá a választási kampányt országosan szervezni, irányítani s ellenőrizni.

A bajnak felismerése szülte meg aztán az eszmét, hogy a pártot már most, a választások előtt országosan szervezni kell, de ez az eszme pattantotta ki a képviselőink körében már régtől fogva lappangó visszavonás titkát is, mert sajnosan kell konstatálnunk, hogy éppen az országos pártszervezetnek eddigi hiánya folytán sok olyan képviselő is került a mi programmunk révén a tisztelt házba, kik vagy a kellő tehetség, vagy az önzetlenség és jellemzilárdság hiánya folytán éppen nem voltak odavalók. Mert ha valahol, úgy az ellenzéken működő képviselőknél elengedhetlen kel-

lék az értelmi fölény és erkölcsi erő, hogy a többség számbeli ereje legalább ezzel legyen elensúlyozható.

A függetlenségi és 48-as párt a szervezkedés kérdésének felvetésével meghasonlott és két nagy részre szakadt a függetlenségi eszme kimondhatlan kárára. Minthogy azonban a pártnak mindkét árnyalata a pártszervezést egyformán feladatának tekintette s azok az elvi differenciák, melyek a meghasonlásra okul vagy ürügyül szolgáltak, az egyházpolitikai kérdések végleges megoldásával a napirendről letűnni ígérkeztek: élt bennünk a remény, hogy a közjogi ellenzék különböző csoportjai versenyezni fognak egymással a függetlenségi eszme híveinek csatarendbe állításában a fenyegető közjogi reakció leküzdésére, s hogy nem a szétválasztó, hanem az érintkezési pontokat keresve rajta lesznek, mikép a párt régi egységét újra helyreállítsák.

Mindeddig azonban nem történt sem egyik, sem másik irányban semmi, vagy alig több a semminél, mert a pártkörök megválasztották ugyan a szervező bizottságokat, de ezek eddig még önmagukat sem szervezték, nem hogy a vidéki pártok szervezésére gondoltak volna: az országgyűlésen a két árnyalat férfiai egymást vagdalták a kormánypárt nagy multságára s ezzel az őket elválasztó örvény mindjobban kiszélesedett.

Végre megkezdődött a szervezésnek kilátásba helyezett munkája, de nem a nenezebb végét fogták a dolognak, nem a párt fenyegetett pozícióin kezdtek meg az erődítési munkát, hanem oly kerületekben, melyek a függetlenségi pártnak eddig is legerősebb várai voltak. Rávettek Kossuth Ferencet, hogy menjen Nagy-Szalontára a pártot szervezni. Talán veszélyeztetve volt ott a függetlenségi párt ügye? Hisz az egész kerületben hírmondója is alig akad más pártnak, de azért kellett ott kezdeni a szervezést, mert ezzel volt legvilágosabban konstatálható, hogy az egész szervezési akció nem más pártok ellen, legkevésbé pedig a

kormánypárt ellen szándékoltatik, hanem a közjogi ellenzék másik töredékének legyűrésére irányul; természetesen az a másik árnyalat is hasonló nemes intenciók által fogja magát vezéreltetni, ha a szervezési munkát megkezdésére rászánja magát.

Kossuth Ferenc Nagy-Szalontán rámutatott arra a végzetes hatásra, melyet a közjogi ellenzék kettészakadása a függetlenségi elvek diadalra juthatására gyakorolt: miért nem emeli tehát fel azt a zászlót, mely körül az elvek őszinte hívei inkább egyesülhetnek?

Hisz ő mondta, hogy ahhoz a zászlóhoz semmi személyes ellenszenvet vagy rokonszenvet, gyűlöletet vagy előítéleteket nincsenek fűzve; ennek nem lenne más multja, mint egy nagy emlék, mely egy nagy névhez fűződik.

Ezt a mentő zászlót felemelni és lobogtatni senki sem oly hivatott, mint éppen annak a nagy névnek örököse; tekintsen el tehát ő is a rokonszenv- és gyűlölettől, álljon élére az új pártalakulásnak, mert a talaj erre az országban elő van készítve.

A pártot az ország népe s nem az országgyűlési pártklubok teszik, a választó közönség pedig már megelégette választottainak marakodását s olyan élénken vágyakozik a purifikálás után, hogy odafönn majd egyszer csak meglepetve fogják észrevenni, mikép a nép maga tüzi ki azt a zászlót, melyet Kossuth Ferenc a mandatumuk tényleges birtokosaira való tekintetből még nem tart időszerűnek felemelni.

* A fő-fő rendőrbasa nyugdíjaztatása.

A mit hónapok óta a belügyminiszeri palota minden szobájában rebesgetnek, legközelebbi napokban tényre válik: a magyar rendőrfőnök, Jekelfalussy Lajos, miniszeri tanácsos, ki 20 év óta vezette a magyar politikai rendőrséget, — megváltik hivatalától. Ezuttal a hír a legpozitívabb formában merült fel és megerősítést nyer az által, hogy Jekelfalussy maga

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A „Pécsi Takarékpénztár“ története.

— Írta: Fischer Ferenc intézeti ügyész és jegyző. —

III.

Szervezet és üzletkör.

Az intézet első alapszabályai szerint a közgyűlésnek jogaként az üzlet irányelveinek megállapítása, annak legfőbb ellenőrzése, a számadások megbirálása, az esetleges alapszabálymódosítások, az elnök, választmány és a tisztviselők választása s az üzleti nyereség hova fordítása feletti határozás tartatván fenn, az igazgatást az intézet elnökének vezetése alatt a részvényesek által évenként választott 36 tagu választmány végezte, kik közül 24 központi (baranyai és pécsi), 6 somogyi és 6 tolnamegyei volt. Az elnöki teendőket ellátására helyettes nevezése az elnök jogát képezte.

A választmány havonként kétszer: 1-én és 15-én tartott ülést.

A választmány kebeléből alakult a külön 6 tagu váltóbíró (escompt) bizottság, mely a leszámítolásra benyújtott váltók felett határozott.

A nagy választmány intézte az üzlet vezetését, tudomásul vette a betételeket, azok felmondását, megszavazta ingatlanra betáblázás mellett a kölcsönöket, azokat felmondotta, adott előleget kézi zálogra, vizsgálta a pénztárt s fél évenként az üzleti számadásokat.

A választmány egy tagja, mint biztos jelen volt állandón az üzletben s a kezelési okmányokat aláírásával ellátta, mely aláírás nélkül sem bevétel, sem kiadás nem volt eszközölhető.

A somogy- és tolnamegyei választmányi tagok-

nak külön feladatát képezte még az intézet ügynökségeinek ellenőrzése.

1851. évig a választmány minden díjazás nélkül működött, — ezen évtől kezdve a választmány tagjai a biztosi teendőket napi 1 pengő forint díjazásban részesültek.

Baranya-, Somogy- és Tolnamegyék nagyobb községeiben az intézet ügynökségeket állított fel, melyek feladata csupán a betételek és visszafizetések közvetítése volt.

A pécsi takarékpénztárnak első alapszabályai értelmében üzletköréhez tartozott:

1. betételek átvétele 4% kamatozásra; a betétel minimuma 1 frt, legnagyobb összege pedig egy betéti könyvre 2000 frt volt;

2. tőkeelhelyezés:

a) ingatlanra 5% kamattal, mely később 6%-ra emeltetett, 1854. évben azonban ismét 5%-ra leszállított s mely kölcsönök részben már az ötvenes években 10 év alatt törlesztendő voltak;

b) váltókra, melyeken legalább három hitelképes váltókötéllezt, köztük két pécsi bejegyzett kereskedő, szerepelt s melyek Pécsen, Pesten vagy Bécsben voltak fizetendőek;

c) ingó zálogra, nevezetesen állam- és magánkötelezvényekre, árukra, arany- és ezüstneműekre.

Az intézetnek ezen első alapszabályai megállapították azon máig is érvényben levő elvet, hogy minden egyes részvénynek tulajdonosa is, csak egy szavazattal bír.

1853. évben a helytartótanács részéről utasított a „pécsi takarékpénztár“, hogy alapszabályait a kormányhatóság ellenőrzési, sőt nagymérvű beavatkozási jogának érvényesítése szempontjából s az ausztriai polgári törvénykönyv elveinek figyelme vételével módosítsa.

Ezen rendelet folytán módosított alapszabályok

hatszor érkeztek vissza a helytartótanácsból ennek szüntelenül fokozódó kívánalmai szerint átdolgozásra.

Az abszolút kormány eljárásából az alapszabályok megállapítása körül világosan kitűnik a törekvés: az intézet mint kereskedelmi vállalat működését lehetővé tenni s feloszlását idézni elő.

E cél elérésére irányuló követeléseiben annyira ment a kormány, hogy teljesen ignorálva az intézet jogi természetét mint részvénytársaságot, azt a kormány rendelkezése alatt álló tisztán filantropikus intézménynek kívánta változtatni, ületágait s azok mérvét megszabni, a részvényesek jogát az üzleti jövedelem feletti rendelkezésre megvonni s a jövedelem évenkénti felosztását saját önkényű intézkedésétől függővé tenni.

Az intézet közgyűlései s választmánya azonban kitarotn ragasszkodva az intézet alapításakor meghatározott üzletkör fenntartásához s a részvényesek feltétlen tulajdon és rendelkezési jogához az üzleti jövedelemre vonatkozólag, ezen elveket az összes alapszabály módosítások alkalmával érvényre emelni törekedtek.

Az intézet kitartó s jogos önvédelme végre 1864. évben megtermette óhajtott gyümölcsöt, midőn az intézet teljes önrendelkezési jogát érvényre juttató alapszabályok a kormány által jóváhagyattak.

Ezen eredmény elérése s mondhatjuk az intézet létének megmentése körül hervadhatlan érdemeket szerzett magának Majláth György, ki eme nehéz időkben 1854. évtől a „pécsi takarékpénztár“ elnöke volt s ki az intézet érdekében a kormánytól teljes eredménnyel érvényesített befolyásával az intézet jogos kívánalmainak teljesülését kieszközölte.

Az 1864. évi alapszabályok az intézet eddigi szervezetének érintetlenül hagyásával biztosították a kormány felügyeleti jogát, mely állandón az intézet mellé kirendelt kormánybiztos által gyakoroltatott, továbbá abban nyilvánult, hogy a közgyűlés jegyző

jelentette ki, hogy tartós betegsége következtében nem éres többé erőt nehéz és felelőségteljes hivatalának továbbvezetésére és ezért nyugdíjaztatás iránti kérvényét benyújtja. Tény továbbá az is, hogy Jekelfalussy már betek óta nem jár a hivatalába és teendőit helyette Lipthay osztálytanácsos végezte. Jekelfalussy távozásával a belügyminisiteriumból egy egész rendszer távozik. Sokáig nélkülözhetetlen embernek tartották, mert állítólag senki sem ismerte úgy a vidéki politikai faktorokat, mint ő. A Tiszaaera egyik hatalmas alakja volt, kinek a választások rendezésében is nagy része volt. A Tisza utáni belügyminiszterek alatt is fen tudta tartani nagy és sokszor szinte végtelenségig vált befolyását, míg Hieronymi alatt nagyon megrendült állása. Hieronymivel ismételtelen támadt konfliktusa és ezek az utóbbi időben oly élessé váltak a miniszter és a legtöbb tanácsosa közt, hogy midőn Hieronymi megvált hivatalától, Jekelfalussy el se bucsuzott tőle. Hieronym nem tűrte Jekelfalussy gyámkodását és mivel elég alkalma volt belátni azt, hogy a nemzetiségi kérdés elfajulásában épp Jekelfalussy volt a főök, ki éveken át nem akarta az erdélyi román üzelmeket észrevenni. Hieronymi ekkor felhozta dr. Jezzenszkyt, a kolozsvári főügyész-helyettesét a miniszteriumba és erre bízta a nemzetiségi ügyeket. Ez az intézkedés nagyon súlyosan érintette Jekelfalussy hatalmi körét és Jekelfalussy kezdte észrevenni, hogy alatta a talaj nagyon inog. A viszony Percel Dezső alatt se lett jobb és Jekelfalussy napról-napra érezte azt, hogy nagy hatalmának aranjújezi napjai fogyóban vannak.

* Idegen gabona Magyarországon.

A legutóbbi napokban ismét igen nagy mérveket ölt a külföldi gabona behozatala Magyarországra. — A budapesti gabonatorzsén alig mulik nap, hogy szerbiai vagy romániai buza tekintélyes mennyiségben ne kerülne forgalomba. Szerbiai zabból egy teljes hajórakomány érkezett s csakhamar el is kelt 6.55 forint áron elvámolva, ugy hogy tehát a szerbiai zab igen tekintélyes értékben olcsóbb volt, mint a belföldi termék, mely egész 7.05 frtig menő áron kelt el. A romániai árpa szintén szerepelt a forgalomban, még pedig 60 krajcárral olcsóbban, mint a magyar árpa. A kukoricának nagymérvű hanyatlásában szintén része van a külföldi gabonának, a mennyiben egy teljes hajórakomány romániai kukoricát eladásra kínáltak s ez a nagy mennyiség nyomasztó hatást gyakorolt az árakra. A Dunán felfelé állandóan igen nagy mennyiségű romániai gabonaszállítmányok jönnek, kiváltképpen árpa és kukorica Romániából. Sőt a legutóbbi napokban több nagy tengeri hajó érkezett oda, mely argentiniai kukoricát hozott magyarországi cégek részére. E kukorica ára angol quarteronként háromnegyed pennyvel (métermázsánként 25—30 krajcárral) olcsóbb volt, mint a hazai kukorica. Az érkezett hajórakományok kirakása javában folyik s a kukoricát az ország belsejébe fogják szállítani. — Ezek szerint tehát a legjobb uton vagyunk, hogy Magyarországra, mely még alig néhány esztendő előtt az első exportállamok egyike volt, most valamennyi külföldi, sőt tengerentúli termelőország fogyasztópiaca legyen. A mai kormányzati rendszer egyoldalú kereskedelmi és vámpolitikájával nem hogy a gabonakivitelünkben szerepelt fogyasztópiacokat óvta volna

könyve és az évi mérleg és számadás a helytartótanácsához jóváhagyás végett felterjesztettek.

Az alaptőke (részvénytőke) ezen alapszabályok szerint 31.500 oszt. ért. forintot tett.

Ezen alapszabályok a választmány létszámát 24-ben állapítják meg, mely választmányban kültagok már nem voltak.

A választmányt az elnök vezeti, kinek helyettese az alelnök, ki már itt igazgatónak nevezetik.

A külön váltóbíró-bizottság megszűnt s ennek teendőit a választmány végezte.

A biztosok napidija 2 frt oszt. értékben állapított meg.

Az intézet üzletkörén az 1864. évi alapszabályok a következő változásokat eszközölték:

Jelzálog kölcsönök csak 23½ éves törlesztésre adtak 6% kamat és 2% törlesztési járulék fizetése mellett.

Csak a pécsi váltóbirtokosok által benyújtott váltók számítottak le. Azon követelmény, hogy a váltóktelezett bejegyzett kereskedő legyen, csak a saját váltókkal szemben tartatott fenn.

Az előlegzés árukra beszünttetett; — előlegek csak állami s a börzén jegyzett magán értékpapírokra, zálogjogilag biztosított kötelezvényekre, arany és ezüstre voltak adhatók.

Az évi üzleti jövedelem két harmada mint osztalék a részvényesek közt volt felosztandó, a harmadik harmadnak fele a tartalék alaphoz, második fele pedig az intézeti nyugdíj alaphoz csatolandó; — ha pedig a tartalékalap a részvénytőke összegét eléri, akkor ezen alapnak járuléka (vagyis az évi jövedelem egy hatoda) jótékony célokra s részben kamat nélküli kölcsönök alakjában elszegényedett becsületes iparosok segélyezésére fordítandó.

meg a magunk részére, hanem még megnyitotta a mi határainkat is, melyen át a szerbiai, romániai, oroszországi gabonáradattal együtt most már Amerika gabonája is előzönlí országunkat, a legkétségbeesettebb válság felé tolva azt a mezőgazdaságot, melynek amugy is igen nehéz viszonyokkal kell megküzdenie.

Hirek.

Pécs, 1895. május hó 14.

— **(Ünnepelt igazgató.)** A pécsi kereskedelmi középiskola növendékei tegnap esti 8 óra után a maguk közt alakult zenekar közreműködésével felköszöntötték igazgatójukat. Porges Ede, az intézet igazgatója, ki tegnap este ülte 76-ik születésnapját, megható szavakkal köszönte meg tanítványai jókívánatát, s biztosította őket a felől, hogy a szeretet, miben őt részesítették, az ő részéről sem marad el sohasem. A szerenád után az ifjuság példás rendben hazavonult.

— **(Tavaszi táncmulatság.)** Lázás sietéssel folynak az előkészületek a szombati jogász táncestélyre. A siker elmaradhatlan, hisz a fiatalság már innen-onnan tél éve nem táncolt, — ott lesz mindenki, ki csak némileg is hódolója Terpsichore asszonynak. Kik esetleg meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak a rendezőséghez.

— **(Mulatság a Tettyén.)** Tegnap délután a 44-ik ezred zenekara térzenével szolgált a Tettyén a közönségnek, mely a szép időt felhasználva tömegesen kereste fel városunknak ezt a bájos fekvésű üdülő helyét. A kitünő zene annyira felvillanyozta a közönség egy részét, különösen pedig a tisztikar fiatalabb dalait, hogy este felé a jelenvolt hölgyekkel táncra penderültek s észre sem vették, hogy már az éj homálya borult a tájra. Mint halljuk, az ilyen mulatságok gyakrabban fognak ismétlődni, a menyinyiben a katonazene többször fog a nyár folyamán a Tettyén játszani.

— **(Kirándulás Koloniába.)** A pécsi kereskedelmi középiskola részéről évenként megtartatni szokott abaligeti kirándulás ez évben elmarad, e helyett június 18-án (szombaton) Pécs-Bányatelepre az ezer éves gesztenye fához vonul ki az ifjuság tanáraival. Mint értesülünk, a kirándulás sikerült lesz, mert a táncolni szerető tanuló ifjuság leánykákát is hívott meg, mi azután a mulatságot tökéletessé teszi.

— **(Pécsi iparosok Budapesten.)** Schmelcz Ferenc, ifjabb Kovácsics János és Petrovics István pécsi iparosok tegnap este utaztak Budapestre az ott megtartandó országos mészáros és hentes kongresszusra.

— **(Adakozás.)** A havi hegyi keresztre újabban adakoztak: özv. Matros Jánosné 2 frt, Hammerli Károly 2 frt és özv. Lange Teréz 1 frt, összesen 5 frtot.

— **(A vörös-kereszt-egylet)** pécsi fiókja június 15-én május hó 19-én d. u. 3 órakor a városi népiskola II. emeletének nagytermében évi rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: A beérkezett fiókegyleti és választmányi jelentések. A számvizsgáló-bizottság jelentése a beérkezett számadásokra vonatkozólag. A választmány és pécsi fiókegylet jövő évi költség előirányzata. A választmányból kilépő tagok helyeinek betöltése. Indítványok.

1868. évben a változott viszonyokhoz képest az alapszabályok ismét némi módosítást szenvedtek.

A kormány felügyeleti jogát a közgyűlési jegyzőkönyvek s évi számadások felülvizsgálásával s esetleg kiküldhető külön biztos által gyakorolta.

Az intézet belsejében az érintetlenül hagyatván, az üzletkörre nézve a következő lényegesebb változások léptek életbe:

A legkisebb betét összege 25 krban, a betét maximuma pedig egy tételben 5000 forintban állapított meg, mely összegig a betétek kamatlába 5%-al számított, 5000 frton felüli betétek kamatlábát esetről esetre a választmány állapította meg.

A tőkeelhelyezések módjai közé felvétellett a hitelösszeg jelzálogi biztosítása mellett hat hónapi lejáratu saját váltókra kölcsönzés.

Az üzleti jövedelem felosztására vonatkozó korábbi rendelkezés annyiban változott, hogy azon esetben, ha a tartaléktőke a részvénytőke összegét elérte, a tartaléktőke járuléka (vagyis a tiszta jövedelem ¼ része) a részvényesek szabad rendelkezése alá esett.

1870. évben a választmány hatáskörének az üzlet nagyobb mérvű fejlődése által megkivánt kibővítésével az alapszabályok ismét némi változást szenvedtek.

Ezen alapszabályok határozottan felruházták a választmányt a betétek, ugy a váltó és előleg üzlet kamatlábjának a viszonyokhoz képest belátása szerint megállapítása jogával, a mely jogot addig a választmány csak részben s csupán a dolog természetéből folyólag s nem kifejezett felhatalmazás alapján gyakorolta.

Hasonlóképp kifejezetten a választmány jogkörébe tartozónak jelentetett ki a tisztviselők választása.

— **(Hymen.)** Benczenleitner József pécsi cipész és kereskedő eljegyezte Vághó János pécsi vendéglős kedves leányát Annuskát.

— **(Örömeben halt meg.)** Kemény Pálnak, a göllei (Somogy m.) kegyes tanítórend uradalmi tisztartójának a mezőgazdaság terén sok éven át teljesített hasznos szolgálati elismerésül a király a koronás arany érdemkeresztet adományozta. A váratlan kitüntetés annyira meglepte az évek óta betegeskedő tisztartót, hogy örömeben szívzselhűdés érte és azonnal meghalt. Temetése vasárnap ment végbe, igen nagy közönség részvételével.

— **(Gyilkosság.)** Az Albertfaluhoz tartozó Kendergyár pusztán Bakó Károly és Nagy Mihály napszámosok mezei munkával voltak elfoglalva. Munka közben tiz krajcár miatt összevesztek. Bakó dühében Nagy Mihályt egy vasvillával szíven szurta. A szerencsétlen napszámos, ki három kis gyermeknek atya, rögtön meghalt. Bakót Joachimsthal hercegszöllősi csendőrszervezet letartóztatta. — Mohács és vidékén rövid idő alatt tizenöt büntettnék jöttek a nyomára, a mi első sorban Jurcsék Géza mohácsi csendőrhadnagy fáradhatlan utánjárásának köszönhető:

— **(A sztrájkoló hitoktatók.)** Ha valahol, ugy leginkább az iparos-tanulók iskolájában van helye a hitoktatásnak, mert a vallás erejével jó irányba lehet nevelni a vásott iparos tanulókat. A miniszter a jelen tanév elején el is rendelte, hogy az iparos tanulókat is kell hitoktatásban részesíteni. A szegzárdi iparos iskolában — mint levelezőnk írja — meg is kezdették a különböző vallás papjai a hitoktatást és egy ideig pontosan eljártak a nekik kijelölt órákra. Mikor azonban megtudták, hogy a község mitsem akar tudni díjaztatásokról, egyszerűen beszüntették a tanítást és most már hónapok óta e nélkül garázdálkodnak a tanulók. És az is megtörtént, hogy az egyik előadó tanárt bántalmazták, a miért a főcinkosok közül néhányat példásan megcsapattak, hármat pedig bezárattak.

— **(Vadállatias büntet.)** Mohácsi levelezőnk írja: Fögler János lipovai földműves és neje birtokukon mezei munkásokat végeztek. Munka közben haza hitták őket. A mezőre magukkal vitt hat éves leányukat visszajövetelükig Kamm Gáspár 22 éves kocsisukra bízták őrizet végett. A midőn a szülők rövid idő múlva visszaérkeztek, a kis leány nagy fájdalomról panaszkodott. Fögler kérdőre vonta kocsisát, ki nagyobb ellentállás után bevallotta hogy a leányon erőszakot követett el. Fögler nyomban megtette ellene a feljelentést. Dénes István főherceglaki csendőrszervezet a dárdai járásbíróshoz kísérte át.

— **(Építések Mohácson.)** Mohácson a gyakori tüzesetek félelmétől a lakosságnak szerb, sokac és magyar része nádas fedelű házeit lebontja és cseréppel látja el. Jelenleg hetven házat építenek.

— **(Ugy temették el, mint az állatot.)** Megirtok volt, hogy a Szegzárd melletti Ózsák pusztá határában az országuton a napokban egy agyonvert embert találtak, kinek fején több mély seb tátongott, melyeket éles baltával ejtettek rajta, egy seb pedig négyszögű volt: ezt a balta fokával vágták bele. A szegzárdi ügyészség rögtön kiment vizsgáltra és megállapították, hogy az agyonvert ember

A választmány a 24 rendes tagon felül 6 póttaggal bővítettett s rendszerint már hetenkint egyszer ülést tartott.

A váltó leszámítolási üzletnél a váltóktelezettek lakhelyére vonatkozólag eddig fenállott korlátozás megszűnt.

Az alapszabályok 1873. évben ismét némi változást szenvedtek.

E változások leglényegesebb pontja, mely szerint a részvénytőke 60.000 frtra emeltetett

Az 1873. évi egyéb módosítások némi kezelési rendelkezéseken felül a közgyűlésen követendő eljárásra, a részvényesek szavazati jogának gyakorlására vonatkoznak s a választmányi tagjai mint „napibiztosok“ működésének díjazását minden egyes évre a közgyűlés megállapításától teszik függővé.

1876-ik évben életbe lépven az 1875-ik évi XXXVII. törvénycikkben foglalt új kereskedelmi törvény, szükségessé vált az intézet szervezetének ezen törvény szellemében átalakítása.

Az 1876. évben szerkesztett s még jórészt ma is érvényben levő alapszabályok azon teendőket, melyek a törvény által a közgyűlés hatáskörébe utaltatnak, valamint a tisztviselők létszáma, javadalmazása s nyugdíjazása iránti intézkedéseket a közgyűlésnek fentartván, — az intézet igazgatását s az üzlet vezetését minden irányban s korlátlanul az igazgatóságra ruházták.

Az igazgatóság a közgyűlés által három évre választatik, 12 tagból áll, kik maguknak elnököt választanak.

A felügyelő bizottság 5 tagu s szintén három évre választatik.

Az igazgatóságnak joga az intézet egész üzletének vezetése, az üzletágak fejlesztése, korlátozása s

Asec Ferenc rovott multu csavargó, ki már többször volt lopásért büntetve. A csendőrség a nyomozás során kiderítette, hogy Asec társaival a gyilkosság ejelén lopni volt Oszak pusztán és midőn a lopott csekképen és boron osztozni akartak, azon összeveszték és őt ütötték agyon. — A környékbeli falvakból — mint levelezőnk jelenti — sokan eljöttek Ócsénybe, a hol Asec holttestét fölboncolták s várta a temetését, mely azonban elmaradt, mert a már megbűnhődött áldozatot úgy dobták a gödörbe, mint valami állatot, minden beszentelés nélkül. Az ócsényi tanító ugyan eljött, hogy a r. k. vallás szerint elvégezze fölőtte az egyházi szertartást, de mire megérkezett, addigra már lepedőbe kötve beledobták egy gödörbe a holttestet.

— (A „Hajó” szálloda bérlője) mint értesülünk, elhagyja városunkat, itt hagyja az általa rég birt „Aranyhajó” s Szabadkára megy, hol egy nagyobb szállodának lett tulajdonosa Sajnája az egész város Műllher Alajost, a minden tekintetben szolid vendéglőt, ki vendégeit saját termelésű boraival, s kényelemmel berendezett szobáival egy valószínűs otthonnal várta. Sok szerencsét kívánunk a távozó szállodásnak.

— (A korzón történt.) Minden este a korzón sétálnak Sáríka és mamája. Ha valami snájdig fiatal ember halad el mellettök, Sáríka reá mereszi szemét s ha az épen ismerős és köszön, gyengéd mosoly jön ajakára s szép szoprán hangon mondja, — jó estét kívánok!

Nem rég történt, hogy amint vacsora után, — mint rendszeren, — a korzóra jöttek, kardsörömpölés üti meg Sáríka piciny füleit, s figyelmessé lesz.

Könnyű léptekkel lejt egy hadnagyocskára a magányosan sétáló hölgyek felé, megáll, — s tovább sétál?!

Sáríka szíve erősen megdobbant. Ő az, ő, — a kit mindig várt. kiért szíve rég eped, talán — talán ide jön, — bár jönne. A hadnagyocskára csak sétal velök párhuzamba, nehéz füstöt bocsát ki szájából, — alighanem egy gondolat bántja őt is Sáríkával, — s egy bátor lépéssel megáll a hölgyek előtt.

— X. Y. vagyok, rég óhajtottam nagysádekkel találkozni, — a véletlen szerencse úgy hozta magával, hogy —

— Kérem ez nem véletlen szerencse — ez — szemt... — mondja a mama —; de többet nem mondhatott, mert a lajdinánd ur „rückwärts kon centrirungot” fujatott — eltűnt. Sáríkáék azóta nem sétálnak vacsora után.

— (Asztalos sztrájk) még mindig tart, jóllehet a sztrájkolók nagy része már elhagyta Pécest. Egyik másik asztalos iparos úgy segített magán, hogy más vidékről látta el magát segédekkel. Az új segédek alig állottak tegnap munkába, már ma valamennyit elárasztották fenyegető levelekkel a sztrájkoló legények, megfenyegetve az ujonjtokeket, hogy csatlakozzanak bajtársi kötelességükhöz hiven hozzájuk, kűtőben pörül járnak. Egyik mesternek kezébe jutott egy ilyen levél, melyet ma a főkapitány urnál deponált, bejelentve egyidejűleg a kézhezadó nevét. Az összes mesterek most a főkapitánytól várják a

minden üzletágban a kamatláb megállapítása, a tisztviselők választása, elbocsátása s mindaz, mit a törvény az igazgatóság jogkörébe utal.

A felügyelő bizottság hatásköre az igazgatóság által vezetett üzletnek ellenőrzése a törvényben megállapított korlátok között.

Az intézet üzletkörét ezen alapszabályok a folyó számla és váltó viszleszámítolási üzletágakkal s értékpapírok vétele s eladásával tágitották.

Az évi tisztajövedelemből az 1876. évi alapszabályok szerint a tartaléktőke 15%-al volt gyarapítandó mindaddig, míg 60.000 frtra emelkedett, 1% az igazgatóság elnökének, 4% az igazgatóságnak, 1% a felügyelő bizottságnak, 5% a tisztviselőknek jutalekul kiadandó, a maradvány pedig a közgyűlés által évenként megállapított részében köz és jötekkonycélokra, a tisztviselők nyugdíjalapjának növelésére s a részvényesek osztalékára fordítandó.

Ezen alapszabály a részvénytársaság fennállásának tartamát 1876. január 1-től számítandó 50 évben állapította meg.

A cégjegyzést 1876. évig a választmányának alelnöke, ki igazgatónak is nevezetett, avagy az erre feljogosított egyik tisztviselő teljesítette; 1876. év óta az igazgatóság két tagja, avagy egy igazgatósági tag és egy erre jogosított tisztviselő együttesen végzi.

1876. évig a számadások vizsgálatát az intézet kivül álló, ezen teendővel a közgyűlés által megbízott szakértő, a felülvizsgálatot pedig a közgyűlés által kiküldött számvizsgáló bizottság teljesítette; — ezen időponttól az intézetnek egy külön tisztviselője van a számfeltés állandó vizsgálatával megbízva, — a számvizsgáló, ki az intézeti üzlet minden ágában teljesített számfeltést naponként ellenőrizi, az évi záró kivonatokat s zárszámadást megvizsgálja, mely zár-

rájuk nézve tarthatatlan állapotok javítását, mert sok helyen megtörtént, hogy a tegnap munkába állott segéd ma kilépését jelentette be a gazdának és visszaszolgáltatra a felvett előleget, azonnal kilépett.

— (Egy anya szív nélkül.) Mohácsi tudósítónk jelenti: Oberritter Anna monyorodi 21 éves hajdon szerelmi viszonyt folytatott egy szintén monyorodi legénnyel. A viszonynak következménye nem maradt el, Oberritter egy egészséges fiúgyermeknek lett anyja. Nyolc hónapig vigyázott gyermekére, akkor az az örült gondolata támadt, hogy gyermekét megöli és, mint később bevallotta, csupán azért, hogy kedvesének íranta való lángoló szerelmét bebizonyítsa. A monyorodi bíró, kinek feltűnt a gyermek hirtelen eltűnése, kérdőre vonta a leányt, ki azt felelte, hogy gyermekét egy pécsi asszonyhoz adta. A bíró nem hitt a leálynak, hanem a dolgról jelentést tett Szirmai Vince és Stern Gábor éppen ott időző csendőröknek. Az egyik csendőre a leánynyal Pécsre utazott, hol kitűnt, hogy Oberritter gyermekét láb alól eltette. Azonnal letartóztatták. A vizsgálat során azt is bevallotta, hogy ez már harmadik büntetése.

— (Nyomozás.) Gáspár Lajos bicsérdi földműves és kőműves embert a pécsi kir. törvényszék nemrég lopás büntetéseért néhány havi fogságra ítélte s az ítélet jogerős is lett, úgy hogy az atyafinak a közel mult napokban kellett volna az ülést megkezdenie. Várták, hogy majd csak jejentkezik, de biz az nem történt, — falujából megszökött s így most országos nyomozása rendeltetett el. Gáspár Lajos 29 éves, jól táplált legény ember.

— (Az országos nemzeti szövetség.) ez a legujabb országos egyesület, mely a társadalmi egység és rend megvédését tűzte ki célul s melynek törzsvagyona alapját a király vetette meg, ez évi május 26 án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg alakuló ülését Budapesten a városháza nagytermében. A szövetségnek eddigelé 1500 tagja s mintegy 10.000 frtnyi bevétele van. Törekvéseinek ismertetésül közöljük a szövetség alapítására vonatkozó emlékiratból a következőket: Államiságunk megszűrdulása nagyrésztben attól függ, hogy ki tudjuk-e békíteni valaha belső ellenségeinket? visszatéríthetjük-e a nemzetiségek és a szocialisták tévutakon járó taborát a haza szeretet szent kötelességeihez? Az izgatók munkáját első sorban társadalmi okok tették könnyűvé nálunk. Általánossá kell tenni azt a meggyőződést, hogy a társadalmi és politikai jelenségek közt szoros összefüggés van, az ok és okozat törvényei szerint s ezért, a ki megszüntetni segít az okok egy részét s így közvetlenül a nemzeti becsület követelményének tesz eleget, közvetve hozzájárul a haza fennállásának és hatalmának megszilárdításához. A feladat szinte megdöbentően nagy, de kitérni nem lehet előle. Vagy megteremtjük még az új évszázad elején az egységes nemzeti társadalmat, vagy a különvált társadalmak politikai alkura fogják kényszeríteni az államot, — a békés megoldásnak más lehetősége nincsen.

— (Az életből ellesve.) Nem rég jöttek be faluról Gizike és Jolán, hogy a magasabb tudományokban kiképezzék magukat. Miden reggel korán felkeltek és siettek dolguk után, — az iskolába.

Egy holdvilágos estén együtt ültek a ház ve-

számadásokat az igazgatóság újból átvizsgálva megállapítja s a felügyelő bizottság felülvizsgálja.

Az 1876 évi alapszabályok folyományaként lett megszerkesztve az intézeti belkezelést szabályozó ügyrend s ennek következtében a tisztviselőkre s azok kötelességeire vonatkozó rendelkezések az alapszabályokból elhagyattak.

Az ügyrend megállapítása s az üzlet fejlődéséhez képest módosítása az igazgatóság joga és feladata, az ügyrendnek minden módosítása mégis a közgyűlésnek tudomás végett bejelentendő.

Az alapszabályoknak a közgyűlés előkészítése s a közgyűlésen követendő eljárásra vonatkozó rendelkezései 1884. évben ismét némi célszerű módosítást szenvedtek s ugyanakkor az intézet üzletkörébe a törvényhatóságok s községeknek adható kölcsönök s a fedezet melletti nyilthitel nyújtás felvettettek.

Az alapszabályok végül 1893. évben módosítottak, a midőn tekintettel az intézet üzletének nagy kiterjedésére, ennek folyományaként az intézet technikai része vezetésénél az állandóság elodázhatlan követelményére, a belkezelésnek, mely addig az igazgatóság elnöke által vezetett, élére állandóan alkalmazott szakértő tisztviselő, az üzletvezető igazgató allítottatott.

Ezen szervezeti módosítással kapcsolatban az évi üzleti jövedelemből a tisztviselők jutaléka 5%-ról 6%-ra emeltetett.

Az intézeti szervezet említett változása s az üzlet terjedelmének nagymérvű fejlődése szükségessé tette a belkezelésnek, a kezelés és ellenőrzés körüli eljárásnak új szabályozását, mely feladatok az ügyrend teljes átdolgozásában lelték megoldásukat.

**

(Folyt kov.)

randáján, mikor Gizike félve, akadozva következő vallomást tett nővére előtt:

— Hallod édes Jolánkám, én — én — szerelmes vagyok!

A szelid arcú Jolánka, mintha túvel szurták volna meg, — felugrott, és sajnálkozó mosolyt csalt ajakára, mi Gizinek nem jól esett.

— Lásd édesem — mondja Gizi — olyan szép fiatalember Leo, hogy...

Halvány pir borította arcát e szóra Jolánnak; az irigység, a féltékenység demona szállhatta meg szívet, mert oly haragos arcot mutatott, mi Gizit határozottan meglepte.

Szó ami szó, kivallották egymásnak, hogy egy-ugyanazon ideáljuk van.

Nem rég a lánykák nagybátyja kivételesen másfelé ment sétálni, mint szokott, s látja, hogy egy fess dandi, piros szegfüvel gomblyukában, testtel lélekkal udvarol az óráról hazatérő hugainak. A saivar leirhatlan, mikor meglátták a haragos bácait; Gizi is, Jolán is futni lettek volna képesek, — de késő; — szemközt állnak az ijedség okozó nagybácsival:

— Én Taray Leó vagyok, III. éves kereskedelmi haligató — mutatja be magát a festői szavamba Leó ur.

— Kedves barátom, — morogja a rabiatu öreg — tanulja meg a leckéjét, ne kisérgessen iskolás leányokat! — Ti pedig takarodjatok haza!

Azóta az öreg nagybácsi egy dologgal megtöltötte mindennapi semmittevését — naponként az iskolába, s onnan haza kíséri Gizit és Jolánkát.

Országgyűlés.

A főrendiház ülése május 14-én.

(A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A hármass bizottság jelentésének tárgyalása során Vaszary Kolos hercegprimás védelmébe vette a nunciust, mint a ki nem követett el semmi olyast, a mivel hatáskörét túllépte. Egyben fejtegette a nunciuss kiváltságos helyzetét.

Esterházy Miklós Móric gróf indítványt adott be az iránt, hogy a hármass bizottság által ajánlott jelentés egész terjedelmében, javaslattelet végett a bizottságokhoz utasíttassék.

Wlassich Gyula miniszter a primás által felhozott nunciuss-ügyet nem tartja a most folyó tárgyalás keretébe illőnek és a hármass bizottság jelentését, mely a szőnyegen forgó szabad vallásgyakorlatot pártolja, elfogadásra ajánlja.

Beszettek a harmadszor a főrendiház elé került javaslatok mellett Beóthy Zsigmond és Keglevich István gr., ellene Zichy Nándor és Zay Miklós grófok.

A kérdés feltevéseénél egész sereg felszólalás esett. Végre elnök kimondotta, hogy a fölött fognak szavazással határozni, vajjon elfogadjae általánosságban a főrendiház a részleges tárgyalás alapjául a szőnyegen forgó két javaslatot, vagyis a hármass bizottság jelentését?

Névszerinti szavazásban **117** szóval **116** ellenében a főrendiház **elfogadta**.

Román Miron g. kel. metropolita igennel szavazott.

Zichy Nándor gróf hevesen követelte, hogy az elnök olvastassa föl másodszer is a távollevők névsorát, de ezt az elnök, mint elkésettet nem engedte meg.

A részletes tárgyalás következett ezután. Az első szakasznál Keglevich István gr. módosítást nyújtott be az iránt, hogy áttéréseknél ne csak a kilépés valamely felekezettől, de a belépés is szabályoztassék.

Wlassich miniszter hozzájárult.

Zichy Nándor gr. indítványozta, hogy az egész első szakasz kihagyasék, a mi fölött szavazással döntöttek. Zichy Nándor gróf indítványát szintén névszerinti szavazásban **119** szóval **115** ellenében elfogadták, vagyis az első szakasz elbukott, a miben különben maga az egész törvényjavaslat sarkallik.

TÁVIRATOK.

— Antisemiták győzelme. (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bécsben ma Luegert megválasztották alpolgármesternek, a ki az esküt nyomban le is tette. Az egész magisztrátus lemondani készül.

— **A válság elintézési módja.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A válság egyelőre békés uton fog elintéztetni, még pedig a Kálnokyéhoz hasonló királyi kézirat, a mit Bánffy báró fog kézhez kapni és aztán közzététetheti a hivatalos lapban is. Ennek a kéziratnak a szövege hír szerint már meg is lenne állapítva, a magyar minisztertanács ha megelégszik vele, akkor minden rendben van. A többi magától jön!

Művészet, irodalom.

Magyar Lányok, Külső kiállítás és csin tekintetében es a lap olyan üde és friss, mint azok a fiatal lányok, akik járatják és rajongva olvassák. Ami pedig tartalmát illeti, ez hasznos, magvas, kellemesen asórakostató és a szívet nemesítő. A most megjelent 21. számba irtak: Gaál Mózes, Temérdek, Nagy Sándor, Tábori Róbert, Szabóné, Illésy Piroška, Tanos Pál és mások. Van azonkívül ebben a számban számos kitűnő kép, hasznos apró cikk és érdekes fejtörő, Singer Wolfnernál (Andrássy-ut 10. sz.) Kivánatra bárkinek ingyen küldenek mutatványszámot.

NYILT-TÉR *)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazok, kik hön szeretett a felejthetetlen férjem, illetőleg apa, testvér és rokonunk

Hamerli János

elhalálása felett mély fájdalomunk enyhítésére, részvétüknek koszoruk adományozásával, a temetésen és gyászisteni tiszteleteni megjelenésükkel a egyéb részvét nyilatkozatuk nyilvánítása által kifejezést adni sziveskedtek, fogadják ez uton is hálás köszönetünk kijelentését.

Pécsett, 1895. május hó 14 én.

A gyászoló család.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget. A szerk.

Laptulajdonos
SZAUTTER GUSZTÁV

TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Felelős szerkesztő
PLEININGER FERENC

BAK-SÖR

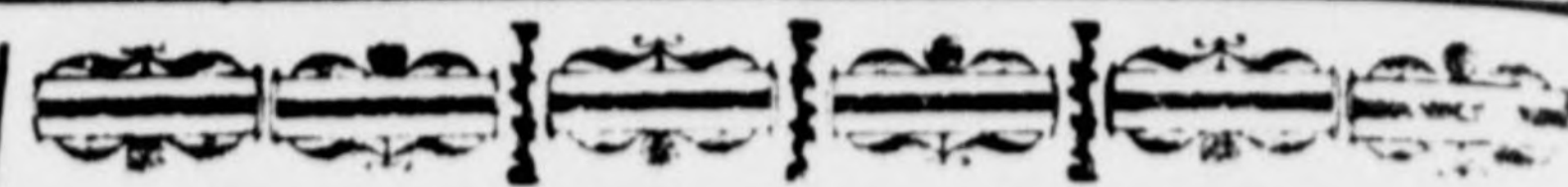
az új sörgyárban.

Csapolás minden

kedden és csütörtökön.

Ezenkívül folyton frissen csapolva kapható a legpompásabb

Sport-sör.

Papnövelde-utca 9. számu

ujjonnan épült adómentes

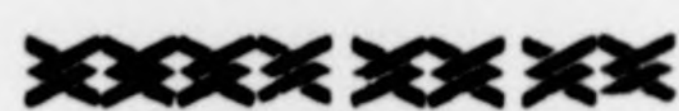
emeletes lakóház

400 négyszögöl területen, 8 szoba, konyha, kamara, cselédszoba, nagy elő- és borpince és egyéb mellék helyiségek egy előkerttel és 200 négyszögöl gyümölcsösrel

szabad kézből eladó.

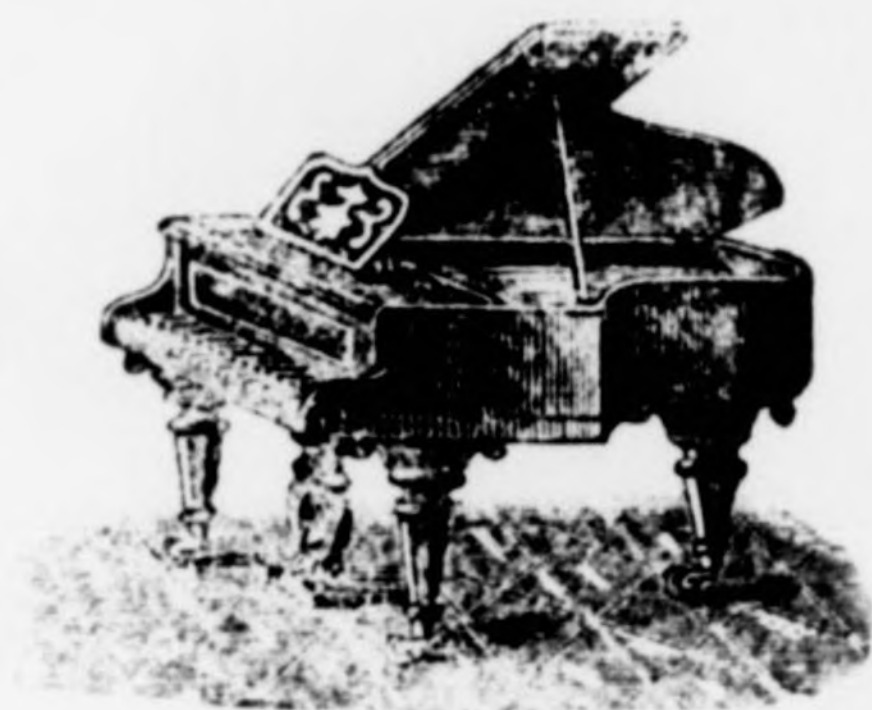

ZONGORA RAKTÁR

és kölcsönző

INTÉZET

THIERFELDER A. BÉCS

VIII. Burggasse 71.

Legnagyobb raktár zongora és harmóniákban.
Eladás készpénzfizetés és részletfizetésre.

Olcsó kölcsön díjak.

Bécs és a vidék részére

Zentler-féle cs. és kir. szab. udvari férfi és gyermekruha gyári raktára Pécsett.

Ajánlom a nagyérdemű közönség szives figyelmébe pécsett

legnagyobb raktáramat

izléses és legelegánsabb kivitelű mindennemű

kész férfi- és gyermek-ruhákban

igen olcsó áron.

A ruhák Bécs egyik legelőkelőbb szabó műtermében készülnek és így szolid készítésük, egy divatos kiállításuk a legmagasabb igényeket kielégíthetik.

Mérték szerinti megrendelések elfogadhatnak és legpontosabban eszközöltetnek.

Tévedések elkerülése végett különösen hangsúlyozom, hogy üzlethelyiségem ideiglenesen **Bazár** épület udvari helyiségében a „Gazdák tejszarnoka” mellett van.

tisztelettel

SCHMITZ SOMA.

a Zentler-féle cs. és kir. szab. udvari férfi és gyermekruha gyár pécsi üzletvezetője.